

Biblioteca ASTRA,
Corpul B

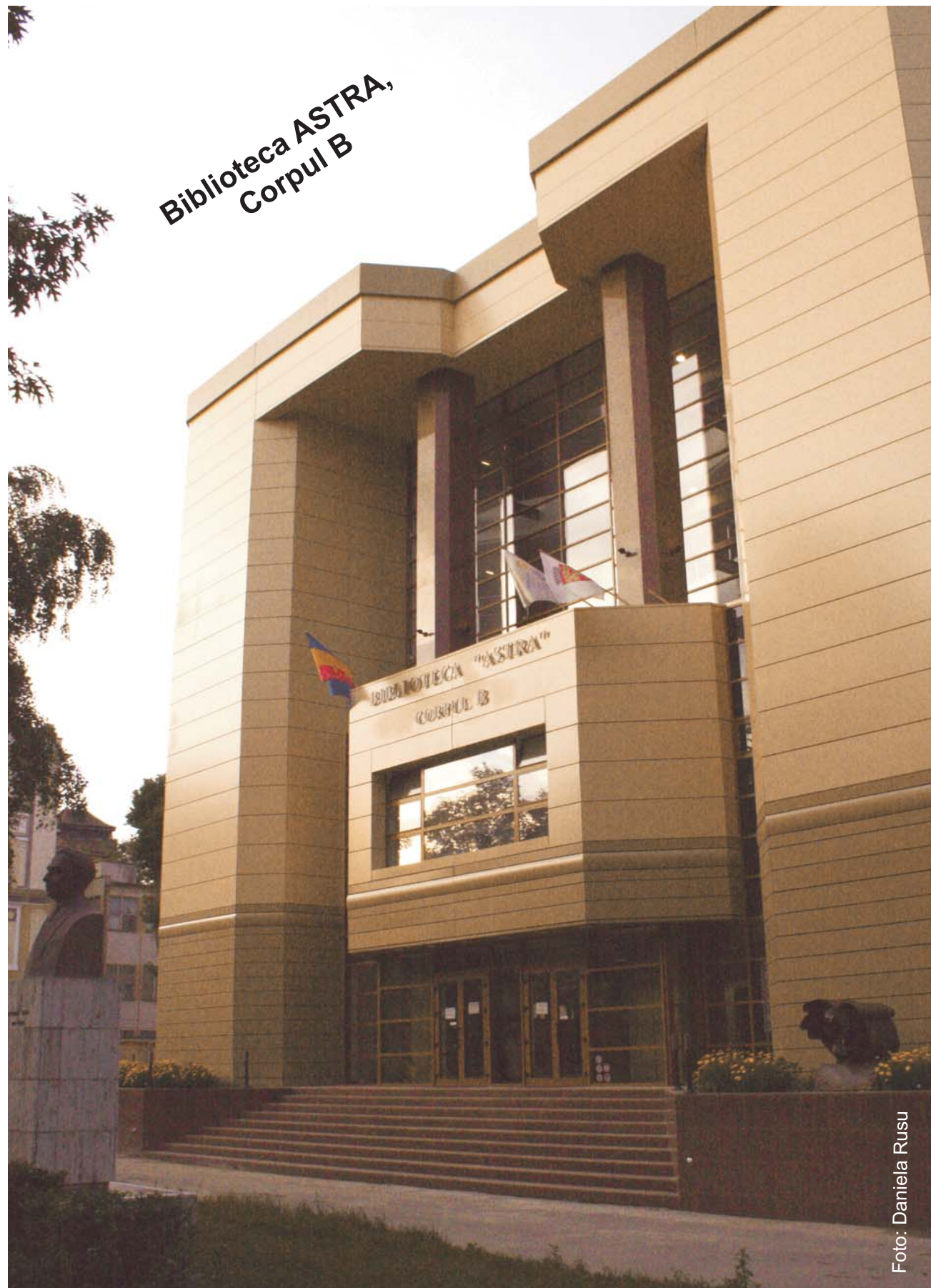
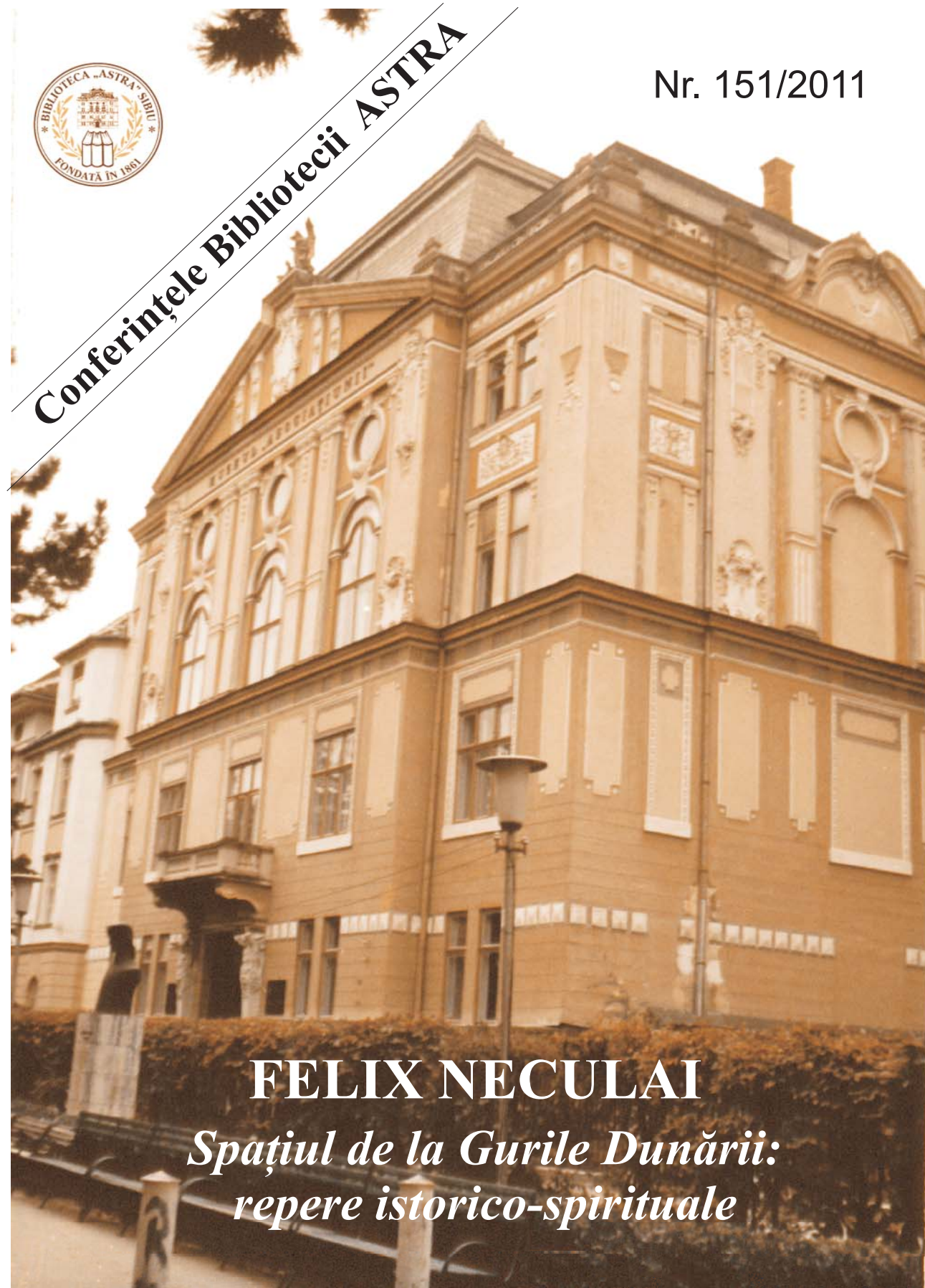

Foto: Daniela Rusu

Conferințele Bibliotecii ASTRA

Nr. 151/2011

FELIX NECULAI
*Spațiul de la Gurile Dunării:
repere istorico-spirituale*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințele Bibliotecii ASTRA:
Felix NECULAI: *Spațiul de la Gurile Dunării:*
reperе istorico-spirituale

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Daniela **Rusu**

Lucrare realizată de: Schuller Gabriela, Marin Victoria
la Tipografia Bibliotecii ASTRA

Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Felix Neculai

n. 1979

Date bio-bibliografice

S-a născut la 20 noiembrie 1979 în orașul Hîrșova, jud. Constanța, în familia preotului Vasile și Vasilica Neculai.

În perioada 1986-1994 a urmat clasele primare și gimnaziale la Isaccea.

1994-1999 - Seminarul Teologic Liceal - Ortodox „Sf. Ioan Casian” din Tulcea.

1999-2003 - Facultatea de Teologie, Secția Teologie Pastorală din cadrul Universității „Ovidius” – Constanța. Teza de licență **„Cezaropapismul iconografic bizantin”**.

2000-2003 - Școala de Arte din Constanța, specializarea pictură.

2002-2004 - membru al Asociației artiștilor plastici „Amfora” din Constanța.

Este hirotonit întru diacon pe data de 6 august 2003, iar întru preot, pe data de 16 august 2003 de către Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Teodosie Petrescu al Tomisului pe seama parohiei „Sf. Gheorghe” din Tulcea.

2004-2008 - preot spiritual și profesor la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Casian” - Tulcea pentru disciplinele Educație plastică și Formare duhovnicească (2004-2007) și Educație plastică și Limba Greacă (2007-2008).

2005-2006 - cursuri de Master la Facultatea de Drept și Științe Administrative din cadrul Universității „Ovidius”- Constanța, specializarea Drept canonic și instituții comunitare. Lucrarea de disertație **„Icoana în tradiția și legislația canonică ortodoxă”**

28 octombrie 2007 a fost ridicat în rangul de iconom de către Înaltpreasfințitul Teodosie al Tomisului.

- a reînființat și conduce publicația parohială, culturală și de informare **„Sfaturi duhovnicești”** a parohiei Sf. Gheorghe-Tulcea.

- primește distincția bisericească *Crucea Dobrogei* din partea Înaltpreasfințitului Teodosie al Tomisului.

1 iunie 2008 - consilier cultural al Episcopiei Tulcii.

- redactor-coordonator al periodicului *Cuvânt Bun* și al *Îndrumătorului Pastoral* din cadrul Episcopiei Tulcii.

30 iulie 2009 - membru titular al Asociației „AEGYSSUS” a scriitorilor din județul Tulcea.

25 aprilie 2010 – hirotesit întru iconom stavrofor în biserica parohială „Sf. Gheorghe” din Tulcea de către Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii.

Activitate publicistică:

Peste 80 de articole, studii și cuvinte de învățătură în publicațiile: „Cuvânt bun”, „Armonii. Secolul XXI”, „Lumină pentru toți”, „Lumină din lumină”, „Steaua Dobrogei”, „Sfaturi duhovnicești”, „Convorbiri Didactice”, „Lumea credinței” (București), Ziarul „Lumina” (București) „Îndrumător pastoral”, ziarul tulcean „Acum”.

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 –</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007		8
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i>	14
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15

George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri'a, nu are dreptu a se numerá între poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înfiiințarea unei școli române de fete în Sibiu</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret - Atanasie Marian Marienescu –</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică</i>	66
Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918</i>	67

Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împuțineze urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituiri</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Trasnilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale</i>	87
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii</i>	88
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii Transilvane</i>	90
Constantin Cubleşan	<i>Mihai Eminescu – Ciclul schillerian</i>	91
Constantin Cubleşan	<i>Ion Pop Reteganul – Folclorist și publicist</i>	92

Constantin Cubleşan	<i>Ioan Slavici – portret în oglinda timpului</i>	93
Mircea Braga	<i>Însemnări despre multiculturalitate</i>	94
Marius Laurian	<i>August Treboniu Laurian</i>	95
Keresztes Coloman Stefan, Eugenia Simona Keresztes	<i>Genii ale matematicii la Sibiu: Farkas Bolyai și János Bolyai.....</i>	96
Alexandru Sterca- Şuluţiu	<i>Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sê-sí iubésca patrià sí vetr'a strabuniloru sei, cá Românulu</i>	97
Ioan Lupaş	<i>Înfiinţarea „Asociaţiunii“ și conducătorii ei</i>	98
Iosif Sterca Şuluţiu	<i>Discursul ţinut la inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și la deschiderea Expoziţiei, în 19 August st. N. 1905</i>	99
Ion Onuc Nemeş- Vintilă	<i>Bibliotecile publice din Olanda și misiunea lor: „Să facem o comunitate mai bună”</i>	100
Virgiliu Florea	<i>Anton Pann în reeditarea-model lui M. Gaster (1936)</i>	101
Horst Ernst Klusch	<i>Pe urmele strămoşilor habani</i>	102
Ion Agârbiceanu	<i>Raportul Secretariatului general al Secţiunilor literare-ştiinţifice ale „Astreii” dela 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933</i>	103
Liliana Popa	<i>Oameni și cărți în Sibiul de altădată</i>	104

Vasile Crișan	<i>Protecția patrimoniului cultural sibian. Istorie și actualitate</i>	105
George Barițiu	<i>Din istoria Asociațiunii (1861-1888)</i>	106
George Barițiu	<i>Raportul Asociațiunii după 31 ani</i>	107
Werner Schaal	<i>Noua Bibliotecă Universitară a Universității „Lucian Blaga” – Die neue Universitätsbibliothek der Lucian-Blaga-Universität</i>	108
Ilarion Pușcariu	<i>Cuvântulă Presidială la deschiderea adunării generale a Asociațiunei transilvane, ținute la 10/22 și 11/23 Octobrie a. c. în Năseudă</i>	109
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Constantin Noica</i>	110
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și Nicolae Tatu</i>	111
Vasile Grajdian	<i>Preotul muzician Gheorghe Șoima</i>	112
Matei Pamfil	<i>Gustav Weigand și Asociațiunea</i>	113
Paul Bruszanowski	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna – o viață de sfințenie</i>	114
Paul Bruszanowski	<i>Concepția canonică a mitropolitului Andrei Șaguna privind organizarea Ortodoxiei ecumenice și a poziției Mitropoliei românești din Transilvania și Ungaria</i>	115
Liliana Moldovan	<i>Deschideri antropologice în opera lui Emil Cioran</i>	116
Alexiu Tatu	<i>Arhivele Statului din Cluj în refugiu la Sibiu. Documente de arhivă</i>	117

Mariana S. Țăranu	<i>Degradarea sistemului de învățământ, mass-media și persecuțiile religioase din Moldova de la est de Prut în timpul primei ocupații sovietice (1940-1941)</i>	118
Rodica Braga	<i>Despre condiția femeii –scriitor</i>	119
C. George Săndulescu	<i>Atitudinea Noica</i>	120
***	<i>Școala civilă de fete cu internat</i>	121
Elena Macavei	<i>Însemnări de călătorie în Scandinavia</i>	122
Corina Turcu	<i>Stil și gândire la Augustin Buzura</i>	123
Nicolae Balotă	<i>Cercul câinilor muzicanți</i>	124
Ion Taloș	<i>Franz Obert - cel mai de seamă etnolog ardelean din deceniul al șaselea al secolului al XIX-lea</i>	125
Mircea Braga	<i>Mărirea și decăderea reportajului literar</i>	126
Mihai Augustin Racovițan	<i>Despre starea românilor din Ungaria dualistă la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea</i>	127
Onuc Nemeș-Vintilă	<i>Pantheon național sau Istoria este morala care instruează prin exemple</i>	128
Constantin Chiriac	<i>Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu</i>	129
Iuliu Adrian Paul	<i>Enigma tăblițelor de la Tărtăria</i>	130
Emanuel PavelTăvală	<i>Enciclopedia ortodoxiei românești</i>	131

Ioan Seni	<i>Pagini din istoricul Despărțământului Astra Năsăud</i>	132
Silvia Pop	<i>Despărțământul Blaj al ASTREI (1870-2011)</i>	133
Doina Udrescu	<i>Rolul ASTREI în formarea unui patrimoniu artistic național</i>	134
Policarp Chițulescu	<i>Noi manuscrise - posibile autografe - aparținând monahului Gavriil Uric de la Neamț</i>	135
Lazăr Lădariu; Mariana Cristescu	<i>Dr. Eugen Nicoară – un Mecena al românilor mureșeni</i>	136
Mariana Cristescu; Lazăr Lădariu	<i>Despărțămintele Sighișoara, Târgu-Mureș și Târnăveni ale ASTREI</i>	137
Bogdan Andriescu	<i>Viața privată în Transilvania secolelor XVI-XVII</i>	138
Anca Andreescu	<i>Între jurnalistică și literatură</i>	139
Elena Tîrziman	<i>Patrimoniul documentar reflectat în colecțiile speciale ale Bibliotecii Naționale a României.....</i>	140
Rodica Braga	<i>O unică și incredibilă experiență cu Mircea Ivănescu: Commentarius perpetuus</i>	141
Mircea Braga	<i>Proiecția nietzscheeană a Europei Unite</i>	142
Alex Ștefănescu	<i>Profesia de critic literar</i>	143
Letiția Constantin	<i>Eminescu muzical-partituri aflate în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Naționale a României</i>	144

Brad Coriolan	<i>Comemorarea eroilor și martirilor români în exil</i>	145
Ovidiu Hurduzeu	<i>Distributismul românesc, între Ion Mihalache și societatea de mâine</i>	146
Marin Diaconu	<i>Emil Cioran și trăirea vieții proprii</i>	147
Adriana Gheorghiu	<i>ASTRA DOBROGEANĂ – focar civilizator al spațiului dintre Dunăre și Mare</i>	148
Felix Neculai	<i>Spațiul de la Gurile Dunării repere istorico- spirituale</i>	151

Pr. Felix NECULAI,
consilier cultural al Episcopiei Tulcii

Spațiul de la Gurile Dunării: repere istorico-spirituale *

În comunicarea prezentă vom încerca să creionăm cele mai semnificative momente care au marcat spațiul Dobrogei de nord în istoria creștină, bimilenară potrivit tradiției bisericești și disciplinelor istorice.

Spațiul de la Gurile Dunării are o identitate comună cu teritoriile românești de peste Dunăre, bazată pe romanitatea carpato - dunăreană dar, din punct de vedere al istoriei creștine, acest spațiu nordic, nu trebuie tratat independent de spațiul sudic al Dobrogei.

În sensul acesta, Dobrogea, împreună cu teritoriile rămase astăzi în afara actualelor granițe politice, reprezenta, cel puțin până în prima jumătate a celui de-al doilea mileniu creștin, o unitate spirituală, neconstrânsă de vreun fel de bariere lingvistice sau religioase.

Pentru a facilita înțelegerea strictă și corectă a „reperelor istorico - spirituale”, propuse spre a fi parcurse în prezenta comunicare, mă explic, și afirm că trebuie să avem în vedere „ab initio”, ideea că ne vom referi cu precădere asupra etapelor istorico-religioase ale creștinismului ortodox, apărut, dezvoltat și trăit în acest spațiu nord-dobrogean pe parcursul celor aproape 2000 de ani de viață creștină.

Dobrogea reprezintă indiscutabil pentru noi, leagănul creștinismului românesc. Facem această afirmație, bazându-ne pe o veche tradiție

* Conferință susținută în data de 5 iunie 2011

8..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

bisericească consemnată spre mijlocul secolului al IV-lea de istoricul Eusebiu din Cezareea (Ist. Bis III, 1) care, la rândul său preia informația dintr-o scriere mai veche a lui Origene (In Math. Comment, series 39, ad.Math, 24, 9) și care afirmă: „după spusele tradiției, lui Andrei i-a căzut la sorti (să evanghelizeze) Sciția.² În cunoscuta sa lucrare „*Les origines chretiennes dans les provinces danubiennes de l’Empire romain*” (Paris, 1918) istoricul J. Zeiller ajunge la concluzia că prin Sciția convertită de apostolul Andrei trebuie să înțelegem teritoriul Dobrogei de azi, organizat ca provincie sub denumire de Scythia (Minor) de către împăratul Dioclițian în anul 292.

Deși pusă la îndoială de către unii specialiști, afirmația lui Eusebiu de Cezareea este întărită de alte mărturii dintre care amintim: tradiția bisericească înregistrată de Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae, Istoria bisericească (II, 30), a lui Nichifor Calist (sec. XIV) și chiar de mitropolitul Dosoftei al Moldovei care, în volumul „*Viața și petrecerea svinților acum tipărite*” (Iași 1682) și consemnează aceeași tradiție a prezenței apostolului Andrei în Dobrogea. La toate acestea se adaugă constatarea că amintirea predicării Apostolului Andrei pe teritoriul dintre Dunăre și Mare se întâlnește și astăzi în unele elemente folclorice, creștine și colinde dobrogene³.

Deși nu există un consens pe această temă, se crede că datorită monoteismului geto-dacilor, sămânța Evangheliei a găsit teren fertil și a dat rod bogat, martirologiile înregistrând aici, în Sciția Mică și cei mai numeroși martiri care, și-au vărsat sângele numai pentru Împărăția cerurilor. De-a lungul vremii, alții însă, și l-au risipit zadarnic în lupte titanice dintre imperii vremelnice: roman, bizantin, otoman și țarist.

² Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *Viața creștină și organizarea bisericească în ținuturile Tomisului și Dunării de Jos de la începuturi până în anul 1864*, în vol. *Arhiepiscopia Tomisului și Dunării de Jos în trecut și astăzi*, Galați 1981, p. 14.

³ I.Barnea, *Studiu introductiv la Arta creștină în România*, vol. I, E.I.B.M.B.O.R., 1979, p. 6.

Spre deosebire de alte popoare, care s-au creștinat la o anumită dată, din ordinul conducătorilor politici, sau ca urmare a unor misiuni oficiale, dacoromânii au îmbrățișat religia creștină încă din prima etapă a formării lor ca popor, între sfârșitul secolului al III-lea și secolul al VI-lea, înainte de simbioza cu slavii.

Vestigiile paleocreștine (sec. III – VI) descoperite pe teritoriul României, precum și existența în proporție de 90% a termenilor latini în rugăciunea Tatăl nostru și în Crezul niceo-constantinopolitan reprezintă dovezi concrete și incontestabile nu numai despre răspândirea creștinismului la dacoromani ci chiar despre o organizare superioară și cristalizare doctrinară a creștinismului în teritoriile noastre, în special în Dobrogea.

„Cea mai veche țară românească” așa cum a fost supranumită Dobrogea, prezintă pentru istoria creștinismului românesc o situație cu totul deosebită, ea constituind în toată această perioadă a etnogenezei românești principalul focar de iradiere a luminii creștine pentru spațiul carpato-danubian.

Având în vedere legăturile bine cunoscute ale așezărilor de pe litoralul de vest al Mării Negre și de la Dunărea de Jos cu diferite centre din Asia Mică și Grecia continentală, unde creștinismul se răspândise încă din perioada apostolică, se presupune că atât în Sciția Mică cât și în fosta Dacia Traiana au existat creștini izolați chiar din primele secole creștine⁴, unii dintre ei poate chiar urmași direcți ai Sf. Ap. Andrei, apostolul lupilor.

Numărul mare de martiri, cei mai mulți dintre rândurile soldaților, apăruiți sub persecuțiile lui Dioclețian în 303-304 și Liciniu (308-324) probează realitatea certă a existenței creștinismului încă înainte de secolul IV. Cel mai mare număr de martiri (peste 60) este înregistrat în textele

⁴ Ibidem

10..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Martirologiilor la Tomis, capitala provinciei. Alții apar în cetățile Halmyris, Noviodunum, Axiopolis, Durostorum, toate situate pe malul drept al Dunării.⁵

Unele informații ale Martirologilor au fost în ultimul timp strălucit confirmate de descoperiri arheologice. Ne referim în primul rând la excepționala descoperire făcută la Niculițel în 1971. Cercetările ulterioare din 1973 și 1975 au înregistrat descoperiri senzaționale. Sub încăperea cu sicriul celor patru martiri decapitați, cel mai probabil în anii 304-304 au fost descoperiți încă doi bărbați în vârstă de 45-56 ani „socotiți cei mai vechi martiri dobrogeni, martirizați poate încă din timpul perioadei lui Deciu (249-251) în cetatea Noviodunum și înmormântați într-un loc din necropola cetății”, de unde ar fi fost transportați și reînhumati la Niculițel, în timpul Sf. Constantin cel Mare sau a urmașului său.”⁶

În felul acesta așa cum observa unul din istoricii noștri de frunte, „la Dunărea de Jos creștinarea a început poate mai devreme decât ne lasă să înțelegem inscripțiile și monumentele adică înainte de Constantin cel Mare.” Această afirmație este atestată de o excepțională piesă arheologică creștină descoperită la Constanța în a doua jumătate a sec. XIX și aflată acum la British Museum din Londra. Această gemă datată din sec. II pe care se găsesc gravate rudimentar scena Răstignirii și cuvântul „Ihtis” probează „caracterul creștin” al gemmei și odată cu el prezența unor creștini în acest veac la Dunărea de Jos.

⁵ Ibidem

⁶ V. – H. Baumann, *Noi dovezi arheologice referitoare la vechimea martirilor de la Niculițel*, în „B.O.R.” XCIV (1976), 5-6, pp.580 -586. Vezi și Victor Henrich Baumann *Sângele martirilor*, Editura Arhiepiscopiei Tomisului, Constanța 2004, pp. 83-128.

Mai nou însă, cea mai veche prezență creștină la Gurile Dunării este evidențiată, în prezent, de un opaiț descoperit la Noviodunum, de la sfârșitul secolului I și începutul secolului al II-lea d.Hr.⁷

Un alt probatoriu al veridicității Martirologilor este descoperirea Sfinților Epictet și Astion la Halmyris (Dunăvăț) în vara anului 2001. Importanța acestei descoperiri rezidă cel mai mult poate în faptul că „cei doi martiri creștini sunt cei mai vechi, cunoscuți cu numele până astăzi,” martirizați în jurul anului 290 d.Hr.⁸

Actul pătimirii Sfinților Epictet și Astion indica anumite elemente care ar merita subliniate.

Amintirea episcopului Evangelicus atestă existența Episcopiei Tomisului încă de la sfârșitul secolului al III-lea.

În al doilea rând se evidențiază o efervescență religioasă susținută la toate nivelurile: credincioși, preoți și episcopi, iar evlaviază cunoștea cea mai înaltă formă de manifestare – martiriul.

După „pacea romană” din anul 313 creștinismul a putut să se dezvolte firesc în noile condiții socio-politice ale Imperiului Roman.

Edificiile religioase ce s-au înălțat după această perioadă în Dobrogea (peste 40 la număr, descoperite până astăzi) unele dintre ele de mari dimensiuni, rivalizau chiar cu marile biserici din Orient, atestă încă o dată progresul, spiritual înregistrat de daco-romanii din Sciția, în epocă.

Importanța descoperirii monumentelor paleocreștine de la Niculițel și Halmyris, rezidă în faptul că ele sunt, până în prezent, cele mai vechi

⁷ Dr.V.H.Baumann,*Vechi mărturii creștine la Gurile Dunării*, în vol. Îndrumător pastoral, Tulcea, 2010, p.357.

⁸ Dr. Florin Topoleanu, *Cetatea Halmyris*, în Cuvânt bun (periodic editat de Episcopia Tulcii), an V, nr. 7 (66), 2008, pp. 20-21.

12..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

monumente paleocreștine din tot sud-estul european (sec.III –IV), iar pentru conștiința posterității creștine din spațiul carpato - istro - pontic, „Betleemul românesc”.⁹

La începutul sec. VI (poate chiar de la sfârșitul celui precedent), în Sciția Minor existau 14 scaune episcopale, între care, numai în nord: Capidava (între Axiopolis și Troesmis), Noviodunum (Isaccea), Aegyssus (Tulcea), Salsovia (Mahmudia), Halmyris (Dunavățul de Jos).¹⁰

După anul 602, când limesul dunărean este penetrat de grupurile slavo-avare, viața materială, culturală și spiritual-religioasă care pulsa în jurul centrelor episcopale din Dobrogea intră pentru o perioadă mai îndelungată într-o fază de decadență.

Vicisitudinile timpului, între care, marile invazii barbare, au făcut ca viața creștină înfloritoare altădată aici, deși redusă la tăcere, să se desfășoare constant dar în taină, pentru mai multe sute de ani.

Peste populația locală se așează unele populații migratoare. Lipsa unei organizări administrative și a unei armate stabile, a făcut ca noul stat bulgar să-și întindă stăpânirea și asupra Dobrogei, între anii 681 - 971, fără ca această stăpânire să fie totală sau continuă. Imperiul bizantin a continuat să mențină anumite centre întărite, îndeosebi pe țărmul Mării Negre. Abia la anul 971, împăratul Ioan Tzimiskes, recucerește teritoriul dintre Dunăre și Mare, transformându-l într-o nouă unitate administrativ-teritorială numită „*thema Paristrion* sau *Paradunavon*”,¹¹ mișcare politică ce din punct de vedere creștin, poate fi considerată deosebit de importantă, datorită consolidării legăturilor cu Bizanțul.

⁹ Expresie promovată de P.S. Casian Crăciun, Episcopul Dunării de Jos, în 4 iunie 2008, la sărbătoarea Sfinților Martiri de la Niculițel.

¹⁰ Pr. Prof. Mircea Păcurariu, art. cit. pp. 19-20.

¹¹ Ibidem, p.21.

Atestarea unei episcopii la Dinogeția-Garvăn (jud.Tulcea) în secolele X-XII, precum și înflorirea puternicei Mitropolii a Vicinei (localizată de cei mai numeroși cercetători și istorici la Isaccea, jud. Tulcea,¹² deci în spațiul de la gurile Dunării) în secolele XIII-XIV, sunt argumente care pledează atât pentru intensificarea vieții religioase și culturale a românilor ortodocși din spațiul istro-pontic cât și pentru contribuția specifică și esențială a acestei celebre mitropolii la făurirea și consolidarea statului medieval Țara Românească.

Cunoaștem încă foarte puține date despre ierarhii Vicinei.¹³ Deși numărul lor trebuie să fie mai mare, istoria a reținut doar cinci dintre acești mari oameni politici, de cultură și defensori ai Ortodoxiei: pe Teodor, atestat documentar la 1285, pe Luca, la începutul secolului al XIV-lea, înainte de 1337 și până spre 1348 pe Macarie, urmat imediat de Chiril, care a păstorit probabil până la 1358 și, pe Iachint Hristopulos (1359-1372), ultimul ierarh al Vicinei și primul sfânt mitropolit al Țării Românești, canonizat în anul 2009, cu prilejul împlinirii celor 650 de ani de la recunoașterea Mitropoliei Țării Românești de către Patriarhia Ecumenică.

Tot așa de bine se poate vedea că Dobrogea, prima provincie creștină din întreg spațiul etnogenezei românești, prin Sfântul Iachint, Mitropolitul Țării Românești, a autentificat certificatul de naștere al Mitropoliei Ungrovlahiei, născute mai înainte de luna mai a anului 1359.

Demn de remarcat este și faptul că Mitropolia Vicinei a jucat un

¹² Pr. Felix Neculai, *Reflecții istorice la împlinirea a 650 de ani de la întemeierea Mitropoliei Ungrovlahiei. De la Mitropolia Vicinei la Episcopia Tulcii*, în vol. *Îndrumător pastoral*, Tulcea, 2009, p.114 - 123.

¹³ Pr. Ioan Rămureanu, *Mitropolia Vicinei și rolul ei în păstrarea ortodoxiei în ținuturile românești*, în vol. *De la Dunăre la Mare. Mărturii istorice și monumente de artă creștină*, Galați², 1979, pp. 156-160.

14..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

rol deosebit de important în istoria Bisericii și a țării noastre în sec. XIII - XIV. Atât Sf. Iachint de la Vicina cât și înaintașii săi și-au împlinit cu vrednicie datoria de ierarhi și de pastori ortodocși, propovăduind, răspândind și întărind credința ortodoxă în acel timp, în Dobrogea și în Țara Românească.¹⁴

Importanța deosebită a mitropoliților de la Vicina o putem evalua astăzi în următoarele direcții: 1. rezistența cu înverșunare față de acțiunea de catolicizare a provinciilor românești și, 2. orientarea către Țara Românească a oamenilor de cultură veniți la Vicina din Imperiul Bizantin.

Astfel contribuția mitropoliților de la Vicina la evoluția Țării Românești este complexă având multiple laturi, religioase, politice, sociale, culturale, făcând-o să fie un element deosebit în legăturile românilor cu Bizanțul și cu spațiul pontic: o adevărată fereastră către lumea mediteraneană.¹⁵

Ironia istoriei face ca la 1359, Dobrogea să dea scaunului mitropolitan al Țării Românești legitimitate bisericească și un șir de ierarhi care începe cu unul grec și este urmat până astăzi de români¹⁶, iar ea să devină ulterior pentru aproape jumătate de mileniu „casă a islamului”, dintre toate provinciile românești poate cea mai vitregită, și să fie condusă numai de ierarhi greci, urmați abia la 1879 de un român, episcopul Iosif Gheorghian al Dunării de Jos.

După memorabili ani 1417, 1484, Dobrogea intră sub stăpânire politică otomană și toți credincioșii de aici, sunt nevoiți să rupă relațiile firești cu Țara

¹⁴ Pr. Prof. Dr. I. Rămureanu, *op. cit.*, p. 163.

¹⁵ Radu Ștefan Ciobanu, *Evoluția, rolul și însemnătatea Mitropoliei Vicina*, în Peuce VI (Studii și comunicări de arheologie), Tulcea, 1977, p. 241.

¹⁶ După anul de tristă amintire 1453, Patriarhia de Constantinopol, în noul context politico-religios în care se găsea după sfârșitul Imperiului Bizantin, a fost nevoită să recunoască „românizarea” scaunului de mitropolit al Ungrovlahiei. cf. Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *650 de ani de la întemeierea Mitropoliei Țării Românești*, în „Îndrumătorul bisericesc”, Sibiu, 2009, p. 95.

Românească și Moldova și să se supună religios unei unități ecleziastice special create pentru creștinii din Imperiu Otoman. Această nouă structură bisericească a purtat numele pentru mai bine de 300 de ani Mitropolia Proilaviei, avându-și sediul la Brăila.

Este de presupus că Mitropolia Proilaviei a preluat din autoritatea Mitropoliei Vicinei și s-a constituit într-o continuatoare a misiunii ei¹⁷, ipoteză demonstrată și de faptul că această se afla sub aceeași jurisdicție canonică a Patriarhiei Ecumenice din Constantinopol.

Perioada celor 460 de ani de dominație otomană semnifică o epocă a neomartirajului pentru creștinismul din Dobrogea, în care direcțiile esențiale ale Bisericii Ortodoxe au fost conservarea religiei și păstrarea trează a conștiinței unității de neam și limbă a românilor majoritari aici, cu frații lor de peste Dunăre.

Abia după anul 1829, când prin pacea de la Adrianopol s-a desființat Mitropolia Proilaviei, care pentru mai multe sute de ani se îngrijise și de nevoile religioase ale dobrogenilor, pentru partea de nord a Dobrogei s-a creat o nouă unitate ortodoxă, cu rangul de Arhiepiscopie-Mitropolie, cu sediul la Tulcea, păstorită de ierarhi greci și care a ființat până la anul 1878, când Dobrogea a revenit la Patria mamă. Dintre titularii acestei Mitropolii cunoaștem pe Panaret, fost episcop al Eumeniei în Anatolia, înainte de 1839- până la 1850; Dionisie, înainte de 1862, care se intitula „Arhiepiscop și Mitropolit al Dârstei”, dar cu reședința la Tulcea, de unde a plecat în 1877 în

¹⁷ cf. Pr. Mircea Păcurariu, *Viața bisericească în Dobrogea și în părțile Dunării de Jos, în secolele XV-XIX*, în vol. „De la Dunăre la Mare mărturii istoricești monumente de artă creștină”, Ediția a II-a, Galați, 1979, p.171.

16..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Apusul Europei și Nichifor de Carpat, fost episcop al Cretei, conduce Mitropolia de la Tulcea în locul lui Dionisie, între anii 1877-1878.¹⁸

Odată cu obținerea independenței naționale, Mitropolia de la Tulcea își încetează activitatea, Dobrogea fiind reintegrată țării din care făcea parte odinioară iar canonic-jurisdicțional alipită Episcopiei Dunării de Jos și confirmată prin înaltul decret domnesc No. 633 din 16 martie 1879. cu următorul cuprins¹⁹:

CAROL I

PRIN GRAȚIA LUI DUMNEZEU ȘI VOINȚA NAȚIONALĂ DOMN AL ROMÂNILOR.

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului Ministrului Nostru Secretar de Stat la departamentul Cultelor și Instrucțiunii publice cu No. 2965;

Văzând jurnalul Consiliului Nostru de Miniștri cu No.1 încheiat în ședința dela 14 Martie a.c.;

Am decretat și decretăm:

¹⁸ [† LUCIAN, Arhiepiscopul Tomisului], *Câteva știri despre ultimul Întâistătător al Mitropoliei de la Tulcea – Dobrogea, Nichifor de Carpat*, în *Glasul Bisericii*, LIV (1998), 5-8, pp. 54-61.

¹⁹ Protopopul G.V. NICULESCU, *Dare de seamă alcătuită cu ocazia jubileului de 40 ani de domnie a Majestății Sale Regelui Carol I al României*, Atelierele grafice SOCEC & Comp., Societate anonimă, București, 1906, p.124.

Felix Neculai 17

Art.1. Districtele de peste Dunăre, până la o dispozițiune ulterioară, se alipesc la Eparhia Dunărei de jos pentru a se putea da curs lucrărilor relative la administrația bisericească din acea parte.

Art.2. Ministrul Nostru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii publice este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București la 16 Martie 1879.

(ss) CAROL.

*Ministru Secretar de stat la Departamentul
Cultelor și Instrucțiunii Publice*

(ss) **Gh. Cantili**

Pentru a supraveghea și îndruma mai îndeaproape situația grea în care se găseau preoții și bisericile din județul Tulcea, Preasfințitul Iosif Gheorghian „*întări pe ziua de 1Maiu 1878 în funcția de protoiereu al județului Tulcea pe economul Gheorghe Rășcanu*”²⁰ care a ocupat această funcție de onoare până în anul 1896.

Dintre unitățile administrativ-bisericești intermediare ale Episcopiei, care au funcționat pe teritoriul județului Tulcea din anul 1879 până în prezent, Protoieria Tulcea, datorită vechimii ei, posedă un așa zis primat de onoare în comparație cu celelalte instituții similare, create ulterior datorită necesităților crescânde ale dinamicii vieții bisericești.

Pe parcursul anilor se observă în același timp și o reorganizare a acestor instituții, reorganizare datorată schimbărilor administrativ - teritoriale intervenite în viața politică a țării.

²⁰ G.-V. NICULESCU, *Dare de seamă...*, p. 135.

18..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

Revenind acum la situația generală a vieții bisericești de după Războiul de Independență, din noul județ alipit *până la o dispozițiune ulterioară*²¹ Episcopiei Dunării de Jos, menționăm faptul că primii ierarhi care au păstorit duhovnicește după anul 1878 și județul Tulcea, Iosif Gheorghian (1879-1886), Partenie Clinceni (1886-1902), Pimen Georgescu (1902-1909), dar mai ales Nifon Niculescu (1909-1921), pot fi considerați fără rezerve, personalități providențiale care, depășind greutățile vremii au acționat sistematic atât pentru ridicarea vieții bisericești, cât și a celei culturale din Dobrogea.

Urmașii lor în scaun, arhieriei Cosma Petrovici, Chesarie Păunescu și Antim Nica au arătat aceeași dragoste și dăruire pentru Tulcea, în măsura în care condițiile opresive ale regimului comunist le-au permis să o facă.

Sub arhipăstoria primilor ierarhi de la Dunărea de Jos sunt ridicate în județul Tulcea biserici impresionante, între care amintim pe cele din: Pecineaga (1881-1889), Dăieni (1884-1885), Niculițel (1882-1895), Cerna (1892-1897), Poșta (1895-1905), Cataloi (1895-1906), Chilia Veche (1897-1925), Parcheș (1897-1912), Beștepe (1897-1914), Turcoaia (1897-1924), Frecăței (1900-1906), Iazurile (1900-1914), Nicolae Bălcescu (1902), Telița (1902-1907), Turda (1902-1907), Babadag I (1903-1923), Nufăru (1905-1912), Victoria (1906), Izvoarele (1906-1912), Traian 1907-1914), Sulina I (1910-1912), Nifon (1911-1912), Ceamurlia de Jos (1912-1914), Revărsarea (1912-1922) etc.

Din anul 1990, până la data de 15 aprilie 2004, când Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat înființarea Episcopiei Tulcii, hotărâre validată în ședința Adunării Naționale Bisericești din data de 4 martie 2005, județul Tulcea s-a aflat sub jurisdicția canonică a Arhiepiscopiei Tomisului, condusă de vrednicii ierarhi Lucian Florea și Teodosie Petrescu,

²¹ Art. 1 din înaltul decret domnesc No. 633 din 16 martie 1879.

care au continuat cu succes opera de zidire a noi lăcașuri de cult inițiată de înaintașii lor, îngrijindu-se întru toate pentru bunul mers al vieții spirituale a păstoriților lor din județul Tulcea.

Sub arhipăstoria ierarhilor tomitani sunt ridicate în județul Tulcea alte 35 de noi lăcașuri de cult, dintre care 11 mănăstiri și schituri. Între cele mai reprezentative edificii religioase trebuie menționate aici bisericile „Sf. Treime” – Tulcea; „Adormirea Maicii Domnului” – Tulcea; „Sf. Mina”- Tulcea; „Adormirea Maicii Domnului” – Lăstuni; „Sf. Dumitru” – Topolog II; „Adormirea Maicii Domnului și Sf. Nicolae” – Măcin III, etc.

Ideea înființării unei Episcopii a Tulcii a fost pusă imediat după anul 1990²² de către reprezentanții clerului și credincioșilor tulceni în lucrările Adunărilor Eparhiale ale Arhiepiscopiei Tomisului desfășurate la Constanța.

Această idee însă a prins contur mai ales după anul 2002, în special din anul 2003, pe fondul general al discuțiilor privitoare la ridicarea Arhiepiscopiei Tomisului la rangul de Mitropolie a Tomisului.

Din istoria acestui periplu reținem că în toamna anului 2003, cu prilejul desfășurării Conferinței semestriale de toamnă la Biserica Buna Vestire din Tulcea, în data de 6 noiembrie, *„s-a reliefat voința unanimă a credincioșilor și preoților din întreaga Dobrogea și în mod expres a celor din Județul Tulcea pentru ca organizarea ecleziastică a Bisericii Dobrogene să fie*

²² Informație preluată de la Pc. Pr. Dumitru Andone, protoieru al Protoieriei Tulcea în perioada 1987- 1998 și membru în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Tomisului din anul 1990; Arhiva Episcopiei Tulcii, Dosar. Nr. 3 cuprinzând actele de constituire a Episcopiei Tulcii. Proces verbal nr.280/22 ianuarie 2004, încheiat cu ocazia desfășurării Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Tomisului, înregistrează la p.6 intervenția Pc. Pr. Dumitru Andone de la Parohia „Sf. Gheorghe” din Tulcea care afirmă, între altele: „...am înțeles că într-adevăr dorința noastră, de a reînființa Mitropolia Tomisului, trebuie să fie exprimată și mai bine acolo unde trebuie, astfel încât factorii de decizie să înțeleagă seriozitatea demersului nostru care este mult mai vechi, prima exprimare a acestui deziderat datând din primul an de după Revoluția din 1989...Noi dorim însă și altceva: dorim la Tulcea un scaun episcopal și nu este vorba de o înființare nici acolo, este vorba și aici de o reactivare.”

20..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

recunoscută cu demnitatea de Mitropolie, având Centrul Mitropolitan în străvechea cetate a Tomisului – Constanța, și concomitent cu aceasta să se înființeze în Municipiul Tulcea, vechiul Aegyssus, Episcopia de Aegyssus, sufragana a Mitropoliei Dobrogei.”

În încheierea ședinței, „adunarea tuturor preoților din Protoieria Tulcea consideră înființarea Episcopiei de Tulcea în cadrul Mitropoliei Dobrogei ca fiind un drept și un act de recunoaștere a demnității credincioșilor din această provincie românească ce abundă în mărturii arheologice creștine care grăiesc prin sine și cer reșezarea în rosturile Bisericii Ortodoxe Române a strămoșștilor rânduieli bisericești.”²³

În data de 30 martie 2004, Adunarea Eparhială Extraordinară a Arhiepiscopiei Tomisului hotărăște înființarea Episcopiei Tulcii, ca sufragana a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei și înaintează Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române adresa nr.2069/2004 cuprinzând hotărârea Adunării Eparhiale Extraordinare a Arhiepiscopiei Tomisului din 30 martie 2004 cu propunerea de înființare a Episcopiei Tulcii, cu reședința în municipiul Tulcea.

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa de lucru din 15 iunie 2004 luând în examinare referatul Cancelariei Sfântului Sinod în legătură cu adresa Arhiepiscopiei Tomisului nr. 2069/2004 și constatând că dorința preoțimii și credincioșilor din județul Tulcea, exprimată prin reprezentanții aleși în cadrul lucrărilor Adunării Eparhiale Extraordinare a Arhiepiscopiei Tomisului din 30 martie 2004 privind înființarea Episcopiei Tulcii este fundamentată misionar-pastoral, cultural-social, istoric-geografic și administrative-bisericesc, hotărăște:

²³ Arhiva Episcopiei Tulcii. Dosar. Nr. 3 cuprinzând actele de constituire a Episcopiei Tulcii. Extras din Proces - verbal nr. 776/06.11.2003. f.1,2.

Aprobă înființarea Episcopiei Tulcii, cu reședința în municipiul Tulcea, ca sufragana a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, cu jurisdicția asupra județului Tulcea, prin desprinderea acestuia din cadrul Arhiepiscopiei Tomisului.

În ședința din ziua de 5 martie 2008, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a procedat la alegerea de episcop în scaunul vacant al Episcopiei Tulcii, scaun pentru care au fost desemnați: Preasfințitul VISARION RĂȘINĂREANUL, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, și Preasfințitul IRINEU SLĂTINEANUL, arhieru-vicar al Episcopiei Râmnicului. În urma votului secret exprimat, în conformitate cu prevederile Statutului pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Preasfințitul VISARION RĂȘINĂREANUL, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, a fost proclamat ales în înalta demnitate bisericească și publică de Episcop al Tulcii.²⁴

Abia la 25 martie 2008, prin întronizarea P.S. Visarion în scaunul de episcop al Tulcii se împlinește visul secular al creștinilor nord-dobrogeni, acela de a avea „o episcopie și un episcop român.”²⁵

Cunoașterea trecutului nostru spiritual de aici, de la gurile Dunării, reprezintă un omagiu adus înaintașilor, vechilor dicienti din Dobrogea, și, angajează în același timp, actualele și viitoarele generații de creștini, istorici și teologi, pe calea cunoașterii și valorificării trecutului Bisericii și neamului nostru românesc.

²⁴ Arhiva Episcopiei Tulcii. Dosar. Nr. 3 cuprinzând actele de constituire a Episcopiei Tulcii. Extras din Adresa Cancelariei Sfântului Sinod nr. 1454/11 martie 2008, înregistrată la Episcopia Tulcii sub nr. 15/12.03.2008.

²⁵ Tudor Mateescu, *Biserica Ortodoxă din Dobrogea în timpul stăpânirii otomane (1417-1877)*, în vol. „Monumente istorice și izvoare creștine”, Editura Arhiepiscopiei Tomisului și Dunării de Jos, Galați, 1987, p.183.